

رمز گشایی نمادهای آثار کافکا

کافکا با همه رنج‌هایی که در داستان‌هایش بازتاب می‌دهد،
نویسنده‌ای امیدوار دهنده است؛ اما نه از نوع امیدهای سطحی
آلبر کامو

پژوهش و تألیف: حیدر شجاعی

۱۳۹۸

نشر شهر پدram

رمز گشایی نمادهای آثار کافکا

پژوهش و تالیف: حیدر شجاعی

مدیر هنری و طراح جلد: پدram حکیمزاده

سال چاپ: ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۵۰-۲۰-۷

تلفن: ۷۷۱۹۶۸۱۲ - ۰۹۱۲۴۳۹۱۴۰۴

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

- سرشناسه : شجاعی، حیدر، ۱۳۲۵ -
 عنوان و نام پدیدآور : رمزگشایی نمادهای آثار کافکا/
 پژوهش و تالیف حیدر شجاعی.
 مشخصات نشر : تهران: شهر پدram، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۰ ص.: مصور.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۵۰۰۲۰۰۷
 وضعیت فهرست : فیبا
 نویسی :
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۷۸-۱۸۰.
 موضوع : کافکا، فرانتس، ۱۸۸۲ - ۱۹۲۴ م. -- نقد و تفسیر
 موضوع : Kafka, Franz -- Criticism and interpretation
 موضوع : کافکا، فرانتس، ۱۸۸۲ - ۱۹۲۴ م. -- سرگذشتنامه
 موضوع : Kafka, Franz -- Biography
 بندی، کنگره : ۱۳۹۷۲۶۲۳PT ش/۵۸
 رده بندی دیویی : ۹۱۲/۸۳۲
 شماره شابشناسی : ۵۵۱۸۵۷۸
 ملی :

۶۴.....	حيوان دو رگه	۲.....	مقدمه
۶۸.....	خواب	۳.....	سخنی با انسان کافکایی
۷۰.....	در جایگاه بالائی سیرک	۷.....	فرانتس کافکا در یک نگاه
۷۲.....	درخت‌ها		آثار کافکا (به ترتیب حروف الفبا)
۷۴.....	دلفک درباری	۸.....	آرزوی سرخ پوست بودن
۷۷.....	دهکدهٔ بعدی	۹.....	آزمون
۷۸.....	دیوار چین	۱۰.....	آمدن مسیح
۸۰.....	دیوگینس	۱۳.....	آمریکا
۸۱.....	راه خانه	۱۷.....	اختراع اهریمن
۸۲.....	رهگذران	۱۸.....	ازدهای سبز
۸۳.....	زن و شوهر	۲۱.....	اسر سفت
۸۴.....	ساختن یک شهر	۲۳.....	الاغ
۸۵.....	سربازگیری	۲۵.....	اندوه
۸۶.....	سوار بر سطل زغال	۲۷.....	باران
۸۸.....	سیرن‌ها	۲۹.....	بازگشت به خانه
۹۰.....	شغال و عرب	۳۱.....	برج بابل
۹۳.....	شمشیر	۳۲.....	بهشت
۹۶.....	فرفره	۳۹.....	پرومتئوس
۹۷.....	قتل برادر (برادر کشی)	۴۱.....	پزشک دهکده
۹۸.....	قصر	۴۳.....	پیل
۱۰۱.....	قصر کوچک (موش)	۴۵.....	پلنگ‌ها در معبد
۱۰۳.....	قصر	۴۶.....	پنجره رو به خیابان
۱۰۴.....	کاوش در میدان سگ	۴۸.....	پوسیدون
۱۰۹.....	کرکس	۴۹.....	پیام امپراتور
۱۱۲.....	کلاغ	۵۳.....	تأملاتی برای آقایان سوارکار
۱۱۴.....	گراکوس شکارچی	۵۴.....	تدارک عروسی در روستا
۱۲۱.....	گردش ناگهانی	۵۵.....	جانوری درون کنیسه
۱۲۲.....	گروه محکومین	۵۸.....	جلوی قانون
۱۲۵.....	گزارشی به فرهنگستان	۶۱.....	جهان معنوی و محسوس
۱۲۷.....	گشت و گذار در کوهسار	۶۲.....	چشمه
۱۲۸.....	لانه (نقب)		

نقاب برداشتن از چهره..... ۱۶۶	مار ۱۳۴
نگهبان کور ۱۶۷	محاكمه ۱۳۵
وحدت ۱۶۸	مرگ ۱۳۸
وصف يك پيكار ۱۶۹	مسخ ۱۳۹
هنرمند گرسنه..... ۱۷۳	مسئله قوانینمان ۱۴۷
یادداشت‌های روزانه ۱۷۸	مقصد من ۱۴۹
یازده پسر ۱۷۹	مهمان مردگان ۱۵۲
يك گزارش قدیمی..... ۱۸۰	میوه ممنوعه ۱۵۵
زندگی نامه كافكا ۱۸۱	ناخدا (بگاندای) ۱۵۷
کتابنامه ۱۸۹	نامه به پدر ۱۵۸
	نشان شهر ۱۶۴

آن چه هست، فقط تا جایی نمادین است که واقعیت دارد (هریش هیلر)

هر کتابی، اثری، داستانی، شعری و... که می‌خوانم، به خاطر علاقه خاصی نسبت به نماد شناسی دارم، سعی می‌کنم به دنبال اشارات و کاربردهای نمادین آن باشم. معتقدم نویسنده ماندگارتر کسی است که زبانش (قلمش)، زبان رمز و استعاره و قلمی نمادین و سمبولیک باشد.

کافکا نیز مانند بسیاری از نویسندگان مشهور جهان، داستان‌های اکثراً سمبولیک و تمثیل دارد، به گونه‌ای که عناصر داستانی او به تمامی راز آلودند و تعبیر و تأویل‌های گوناگون را برمی‌تابند. به تعبیری: «حضور نمادین اشیاء، اشخاص، جانداران و مناسبات آنها، بر چند پهنایی و بعدی و ابهام این آثار افزوده است».

هرچند نمادهای کافکا در آثار کافکا با سایر نمادشناسی قبل و بعد از او تفاوت چندانی دارد - زیرا نمادهای کافکا خاص خود اوست - اما غایت این کتاب به نوعی نمادشناسی تطبیقی و مقایسه‌ای نیست.

نمادهای کافکا هرچند طبیعی و واقعی است، اما چون آمیخته با رؤیاهاست، به صورت معماگونه مطرح شده‌اند. اینگونه معماها ما را با دالان‌های پیچ در پیچ می‌کند. از اینرو نمی‌توان گفت که کافکا فردی کاملاً مذهبی یا برعکس پوچکرا بود. به عقیده نگارنده، او فردی اخلاق‌گرا، اما دچار اضطراب و تشویش خاطر است. نمی‌تواند.

تمثیلات کافکا نیز فراوان و گوناگون‌اند. «گره گور» می‌تواند، نویسنده کتاب «نقد آثار کافکا» می‌نویسد: «باید در نظر بگیریم که کافکا به یک هنر رباره بحران، قلم زده است. به خصوص بحران مذهبی که انسان قرن بیستم را گزند سازنده است... کافکا طرز استفاده از تمثیل را بهبود بخشید، «هاینه» به امکان فوق‌العاده آن پی برد؛ و «نیچه» نیز این امکان را به فعل درآورد».

همچنین کاربرد حیوانات گوناگون در آثار کافکا کاملاً نمادین هستند: سوسک، گربه، کبوتر، کلاغ، موش، مار، سگ، میمون، شغال، اسب، پلنگ، ببر، کرکس و... بررسی تطبیقی طرز استفاده کافکا از حیوانات و شیوه سنتی آن، هرچند تازگی نداشته و اقتباسی از پیشینیان است، اما کار خلاق و هنری است.

با اینحال به تعبیر «آنجل فلورس» کسی نباید مدعی شود که آثار کافکا را کاملاً فهمیده است. ما نیز چنین ادعایی نداریم! ابهام در آثار کافکا بسیار است. پس نمی‌توان به صورتی کاملاً قطعی نظر داد. بنابراین امیدوارم این کتاب را که در حد درک و توان نگارنده است، برای پژوهشگران و خوانندگان مثمر ثمر و مفید واقع شود.